

ABONNEMENT:

Pour un an 350 Piastres
Edition spécial. 500 ptrs.

ADRESSE:

«İdjtihad» Constantinople

Téléph. St. 865

XXIV ème ANNÉE

15 Juin 1929 No. 275

TÜRKÇE VE FRANSIZCA

İLMÎ, EDEBÎ, İKTİSADÎ, SANA'Î,
SIHHÎ MECMU'A

Aboneman: Seneliği [24
nüsha] Türkiye için 2 bu-
çuk, haric için 3 buçuk,
Âlâ kâğıdlısı 5 liradır.

İdarehanesi:

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi te'sisi:

1904 — Genève

Yirmi dördüncü sene

No. 275 15 Haziran 1929

TÜRKCEDE İLMÎ İSTİLAHLAR

Mühterem ve âlim dostumuz Professör Kemal Cenab Bey «Türkcede ilmî istilahlar mes'elesi» ismiyle bir risaî neşr etdi. Kemal Cenab Bey «pek haklı olarak» yeni Türkçe bilgi diline yabancı bir dilin nüfuzu kelimeleriyle ta'bir ettiği bir vaz'iyeti lisaniyemizi tenkid ediyor. Kemal Cenab Bey beynelmilel ilmî istilahların imlâ şekillerinin muhafaza olunmasını istiyor; meselâ *Physiologie* kelimesi hakkında şu satırları yazıyor:

PHYSIOLOGIE VE FIZIYOLOJİ

Physiologie kelimesine geliyorum: *Ph* bizde *F* okunmaz. Binaenaleyh *Ph* yerine *F*, ve *y* yerine *i* ancak ikâme edebiliriz. O hâlde kelime *Fisiyologie* olur. Fakat *gie* intihası dilimize ağır gelebilir. İşte buradadır ki *selika* diye bir düşünceye mahâl vardır. Kelime sonuna bir *a* ilâve edebiliriz, bu taktirde kelime *Fisiologia* olur. Yoksa, maalesef bazı yerde gördüğüm gibi *Fiziyologi* değil! Bir kerre bu kelime *Fisis* ten gelir. *Fizis* den gelmez ki! Sonra, iki saîf arasındaki *s* Türkcede *z* okunmaz! *Gie* intihası Türkcede *ji* okunmaz. Efendiler! *Gie* yi niçin Fransız gibi okuyarak (*ji*) yaparsınız?

Semestre kelimesinin sömestr şeklinde yazılmasını çok haklı muaheze ediyor. Latince aslının altı ve ay ma'nalarında iki kelimedenden teşekkül ettiğini izah ediyor. İki misal ile iktifa ediyoruz. Biz de öteden beri *Fisiologia*, *Psikologia* yazardık. Kemal Cenab Beyin bu mutaleaları Dil Hey'etinin nazarı dikkatini celb etse gerekir. 16 sahifelik bu kıymetli risalenin mutaleasını tavsiye ederiz.

MATBUAT VE NEŞRİYAT BUHRANI

TÜRK NEŞRİYAT YURDU müessesesi sahibi Naci Kasım beyindir. Naci Kasım Bey 32 Sahifelik bu kitabçesinde sıra ile

sernameler altına mulahazalarını toplıyor:

- 1 — Neşriyat durmuştur.
- 2 — Matbaalarda iş yok
- 3 — Kitab satışı yoktur.
- 4 — Muharrirler ve ressamalar işsizdir.
- 5 — Mecmualar kapanıyor.
- 6 — Bayiler borçlarını vermiyorlar.

Mecmualar ve bayiler hakkında şu satırları yazıyor:

- 5 — *Mecmualar kapanıyor.*

Haftalık gazete ve mecmualardan büyük bir kısmı kapanmıştır. Kalanlardan bazıları da bu neticeye namzettirler.

Yevmî gazetelere kadar bütün matbuat, kadrolarını tahdit etmiş, muharrirlerine ve işçilerine yol vermiştir.

6. — *Bayiler borçlarını vermiyorlar*

Satışsızlık yüzünden en zengin ve ciddi bayiler, vadeleri geldikten sonra aylar geçtiği halde borçlarını verememişlerdir.

Bütün bu vakialardan anlaşıldığı gibi neşriyat âlemine felç gelmiş, makineler durmuş mürettiphaneler boşalmış, kütüphaneler işsiz kalmışlardır.

Babali yokuşu, büyük bir yangından yirmidört saat sonraki viraneleri andırıyor.

Bazıları diyorlar ki, evelce de kitap basılmazdı, satılmazdı, evelcede neşriyat mahduttu, evelce de buhran vardı ve bugünkü vaziyet o buhranın cüz'î ziyadeleşmesinden ibarettir.

Hayır küçük bir istatistikle, pek kolay ispat edilebilir ki umumî neşriyat — bazı gazeteler istisna edilirse — yüzde ona düşmüştür ve fikir hayatı da o nispette mustarıptır. Bunu tahkik etmek için Babali yokuşunda küçük bir cevelan kâfidir, büyük tetkiklere ihtiyaç yoktur.

Sâhibî imtiyaz:

Dr. Abdullah Cevdet

Müdiri mes'ul:

Dr. Abdil Hüsnü

«Şirketi mürettibiye» Matbaası